

Bihar Board Class 7 Sanskrit Solutions Chapter 6

संख्याज्ञानम्

प्रश्न 2.

एकविंशतेः पञ्चाशत यावत् संख्याः वदत ।

नोट-

21 से 50 तक की संख्या बोलें।

लिखितः

प्रश्न 3.

निम्नलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तरम् एकपदेन लिखत

1. एकस्मिन् वर्षे कति मासाः भवन्ति ?
2. अस्माकं देशे सम्प्रति कति राज्यानि सन्ति ?
3. जनवरी-मासे कियन्तः दिवसाः भवन्ति ?
4. कः त्रयोविंशतितमः तीर्थकरः अभवत् ?
5. अस्माकं मुखे कियन्तः दन्ताः सन्ति ?

उत्तराणि-

1. द्वादशः
2. अष्टाविंशतिः
3. एकत्रिंशत्
4. पार्श्वनाथः
5. द्वित्रिंशत्

प्रश्न 4.

एकविंशतेः आरभ्य त्रिंशत् यावत् संख्याः लिखत ।

उत्तराणि-

21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30

प्रश्न 5.

एकत्रिंशतः आरभ्य चत्वारिंशत् यावत् संख्याः लिखत ।

उत्तराणि-

31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40

प्रश्न 6.

एकचत्वारिंशतः आरभ्य पञ्चाशत् यावत् संख्याः लिखत ।

उत्तराणि-

41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50

प्रश्न 7.

अधोलिखितान् अङ्कान् शब्देषु (अक्षरेषु) लिखत –

23, 27, 35, 46, 50, 38, 32, 25, 39, 31

उत्तराणि-

त्रिविंशतिः, सप्तविंशतिः, पञ्चत्रिंशत, षड्चत्वारिंशत्, पञ्चाशत्, अष्टत्रिंशत्, द्वित्रिंशत्, पञ्चविंशतिः, ऊमचत्वारिंशत्, एकत्रिंशत् ।।

प्रश्न 8.

पदमञ्जूषायाः पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत –

(एकत्रिंशत्, दिवसाः, अष्टाविंशतिः, सप्तविंशतिः, छात्राः)

1. आकाशे नक्षत्राणि सन्ति ।
2. अस्माकं देशे राज्यानि सन्ति ।
3. मार्चमासे दिवसाः भवन्ति ।
4. अस्माकं वर्गे चत्वारिंशत् सन्ति ।
5. एकस्मिन् मासे त्रिंशत् भवन्ति ।

उत्तराणि-

1. सप्तविंशतिः
2. अष्टाविंशतिः
3. एकत्रिंशत्
4. छात्राः
5. दिवसाः

प्रश्न 9.

वचन-परिवर्तनं कुरुत –

प्रश्न 10.

सत्यम् असत्यम् वा लिखत –

यथा- अस्माकं मुखे पञ्चाशत् दन्ताः सन्ति । – असत्यम्

1. अगस्तमासे एकत्रिंशत् दिवसाः भवन्ति ।-सत्यम्
2. आकाशे चतुर्विंशतिः नक्षत्राणि सन्ति ।-असत्यम्
3. जुलाई-मासे त्रिंशत् दिवसाः भवन्ति ।-असत्यम्
4. फरवरी-मासे त्रिंशत् दिवसाः भवन्ति ।-असत्यम्
5. पार्श्वनाथः त्रयोविंशतितमः तीर्थकरः आसीत् ।

प्रश्न 11.

सुमेलनं कुरुत –

उत्तराणि-

- (क) – (v)
 (ख) – (iv)
 (ग) – (iii)
 (घ) – (ii)
 (ङ) – (i)

प्रश्न 12.

अधोलिखितानां संख्यानाम् आरोहक्रम लिखत –

1. द्वाविंशतिः
2. एकविंशतिः
3. पञ्चविंशतिः
4. चतुर्विंशतिः
5. सप्तविंशतिः
6. त्रयोविंशतिः
7. अष्टाविंशतिः
8. त्रिंशल
9. वविंशतिः
10. षड्विंशतिः

उत्तराणि-

1. एकविंशतिः
2. द्वाविंशतिः
3. त्रयोविंशतिः
4. चतुर्विंशतिः
5. पञ्चविंशतिः
6. षड्विंशतिः
7. सप्तविंशतिः
8. अष्टाविंशतिः
9. नवविंशतिः
10. त्रिंशत् ।

एकवचनम्	बहुवचनम्
यथा- वदति	वदन्ति
(क) भवति	भवन्ति
(ख) कथयति	कथयन्ति
(ग) पठसि	पठथ
(घ) गच्छामि	गच्छामः
(ङ) अस्ति	सन्ति
(च) असि	स्त
(छ) धारयति	धारयन्ति
(ज) विकसति	विकसन्ति

अ	आ
(क) पुष्पाणि	(i) पृष्ठाः
(ख) तीर्थकरः	(ii) नक्षत्राणि
(ग) मुखे	(iii) दन्ताः
(घ) आकाशे	(iv) पार्श्वनाथः
(ङ) पुस्तके	(v) विकसन्ति

प्रश्न 13.

निम्नलिखितानां संख्यानाम् अवरोहक्रम लिखत –

1. एकत्रिंशत्
2. यस्त्रिंशद्वा
3. त्रिंशतः पञ्चत्रिंशत
4. षट्त्रिंशत
5. ऊनचत्वारिंशत
6. चत्वारिंशद्वा
7. चत्वारिंशत
8. चतुश्चत्वारिंशत्
9. यश्चत्वारिंशत्
10. द्वाचत्वारिंशत्
11. नपञ्चाशत्
12. अष्टाशत् ।

उत्तराणि-

1. पञ्चाशत्
2. नपञ्चाशत्
3. द्वाचत्वारिंशत्
4. चतुश्चत्वारिंशत्
5. यश्चत्वारिंशद्वा
6. चत्वारिंशत्
7. नचत्वारिंशत्
8. द्वात्रिंशत्
9. अत्रिंशत्
10. यस्त्रिंशद्वा
11. त्रिंशत्
12. कत्रिंशत् ।